

صبح ایران

فرهنگی، هنر و رسانه
ویژه

بتهوون، حافظ است و باخ، مولانا!

در «جام پلاس» این هفته علی اکبر عبدالعلی زاده در گفت وگو با شاهین فرهنگ مسیر زندگی او از کودکی و علاقه به موسیقی و کار در رستوران تا خلق آثار ملی و بین المللی و تبدیل شدن به پدر سمفونی ایران را مرور کرده است

صفحه ۸

۶ صبح تا ۵ عصر سرشار از نداشته ها

دنیای بی منطق دو فیلم سینمایی مهران مدیری درام را به یک کمدی نا خواسته بدل کرده اند

راویان حقیقت شاهدان مقاومت

۱۷ مرداد روز خبرنگار است؛ ۱۶۵ خبرنگار فلسطینی طی ۱۰ ماه گذشته به شهادت رسیده اند

دست پر رسانه ملی با مجموعه های دفاع مقدسی

رئیس صدا و سیما از پشت صحنه «تانک خورها» «قراگاه سری نصرت» و «عقیق» بازدید کرد

یادداشت

خبرنگار چشم بیدار جامعه

«خبر» نشانه حیات انسان و خبرنگار نیز نگاره این حیات اجتماعی را است. از این رو به مناسبت شهادت شهید صامی در ۱۷ مرداد ۱۳۷۷، این روز را روز خبرنگار نام نهاده اند تا واجد این پیام باشد که خبرنگاری صرفا

علی بخشی زاده
معاون صدای رسانه ملی

یک حرفه نیست، بلکه قدردانی از ققنوس هایی است که در دل آتش پرواز می کنند. به نوبه خود این روز را به همه خبرنگاران فعال و پیشکسوت سرزمین بزرگ ایران عزیز و اسلامی تبریک می گویم. خبرنگار پیام آور اتفاقات مختلف از صفوف و صفوف اجتماعی برای افزایش آگاهی، شناخت و اطلاعات است. خبرنگاران همراه و پیام آور شادی و غم مردم از جشن ها تا جنگ، زلزله و حوادث غیرمترقبه، پیشرفت و توسعه، اتفاقات اجتماعی و در یک جمله مجری گردش اطلاعات آزاد در عصر اطلاعات هستند. از گلبانگ انقلاب اسلامی تا هزاران خبر پیشرفت و اقتدار ایران بزرگ در عرصه داخل و خارج، نقش آفرینی جوانان در عرصه های جهادی جایگاه اقتدار آمیز امروز کشور و فردای این مرز و بوم را در قدرت خلاهای جامعه برای برطرف کردن آن و تعمیق جهاد تبیین از رسالت های خبرنگار انقلابی و ایرانی در بستر جامعه حال و فردای ایران است. نشاط آفرینی در عرصه امید جوانان و تعمیق ارتباط نسل های امروز با گذشته، تقویت سواد رسانه ای نسل نوپا و خبررسانی متواتر از پیشرفت های کشور، رسالت نهفته در ایفای نقش خبرنگاری در ایران امروز است. خبرنگار امروز در رسانه آرای خود باید ضمن آشنایی با تاریخ پربار ایران بزرگ، جایگاه اقتدار آمیز امروز کشور و فردای این مرز و بوم را در قدرت جهانی به تصویر کشد. مخاطب اصلی جوانانی هستند که تشنه اطلاعات و اخبار امیدبخشند تا با حماسه و جهاد، آینده ملک و ملت را بسازند و ارتقا دهند. بنابراین خبرنگاران، ندای یک ملت برای روایتگری از اتفاقات موجود در جامعه هستند که در بستر رسانه نقش مهمی در آگاهی بخشی و نقش آفرینی در مهندسی فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگ عمومی برعهده دارند. به همکاران خبرنگار و گزارشگران همکار خود در رادیوی جمهوری اسلامی ایران، این روز را تبریک گفته و دستان پرشور این عزیزان را به گرمی می فشردم. بزرگوارانی که در سالیان متوالی فعالیت این رسانه خاطره انگیز، مانایی، کارآمدی و حیات رادیو را تا به امروز هدایت کرده و به پیش می برند.

رویداد

در نشست نقد و بررسی آثار نقاش رویاهای تاریخی ایران بررسی شد

پیوند دهنده انسان معاصر به شکوه فرهنگ ایرانی

بازنمایی ایران فرهنگی بزرگ

محمود نورایی، منتقد هنری هم در این نشست با بررسی دوره باستان گرایی حجت شکبیا گفت: شکوه هنر در عصر رنسانس اروپا از آرمان گرایی رقم خورد که نیکولا پوسن یکی از سردمداران آن بود و از این منظر حجت شکبیا هم تشابهاتی با این هنرمند دارد. پس از فروپاشی شوروی و آزاد شدن کشورهایی که مجموعه ای از ایران بزرگ را می ساختند، جریان بازگشت به ایران فرهنگی بزرگ در منطقه شکل گرفت و این جریان یک هم زمانی با خلق آثار دوره هخامنشی استاد شکبیا دارد. این هم زمانی باعث شد که این دوره آثار او با گستره بیشتری از مخاطب روبه رو شود و تأثیر آثار ایشان فراتر از مرزهای جغرافیایی ایران امروز باشد و یک ایران فرهنگی بزرگ را دربرگیرد.

جایگاه جهانی هنر ایران

استاد ید... کابلی هم در پایان این نشست گفت: در دوران جوانی هر بار سفری به اروپا داشتم و به موزه های مهم آنجا که رفتم، هیچ وقت نتوانستم تا انتهای موزه هایی مثل لوور را ببینم زیرا که این آثار آن قدر جذاب بودند که نمی گذاشتند به مشاهده آثار دیگر بروم و تا انتهای موزه را تماشا کنیم. با این استدلال باید بگویم که به عنوان یک خوشنویس و علاقه مند به دیگر هنرها در طول نیم قرن گذشته نقاشی به سبک و سیاق، قلم، نگاه و تلاش و رشد و تعالی استاد شکبیا سراغ ندارم. از نکات جالب توجه آثار شکبیا این است که ایشان با وجود این که هیچ نگاره ای از زنان هخامنشی نداشته اما علاوه بر خلق زنان باصلاط در مقام یک طراح لباس درآمده و لباس هایی فاخر و مناسب زنان ایرانی طراحی کرده که می توان در زمان حال نیز از آن استفاده کرد. در تلاشی که استاد شکبیا در عرصه نقاشی کردند و با توجه به آنچه که من نگاه می کنم، دنیایی از توانایی و دنیایی از خلاقیت و نگاهی که در کمتر نقاشی هست در وجود شکبیا است. شکبیا اگر در صد سال پیش می بود الان هراتر از پدری که معتبرترین موزه های جهان حضور داشت و من شکبیا را اولین کسی می بینم که می تواند در یک جایگاه جهانی قرار گیرد.

نشست نقد و بررسی آثار حجت شکبیا با عنوان «نقاش رویاهای تاریخی ایران» با حضور جمعی از هنرمندان و منتقدان هنری در گالری ماهر باغ موزه نگارستان برگزار شد. در ابتدای این نشست، کیانوش معتمدی با بررسی دوره اول کاری نقاش رویاهای ایران از همراهی با پدرش در عکاسخانه و سپس تحصیل در هنرستان و دانشگاه گفت: تجربه ای که حجت شکبیا از عکاسخانه پدرش به دست آورد، او را به هنرمندی بدل کرد که در تکنیک و گزینش سوز به هنرمندی خاص بدل شد. او در اولین مجموعه خود «اسکناس ها» که در دهه ۵۰ در گالری سیحون برگزار کرد، تکنیک فتونرالایسم را با سوز قرار دادن اسکناس های پیش روی مخاطب قرار داد که با همین آثار و تکنیک مثال زدنی، خود را به عنوان یک هنرمند جدی در هنر ایران بدل کرد.

راوی فرهنگ انسان شرقی

در ادامه این نشست سهراب هادی، هنرمند با سابقه و منتقد هنری هم درباره نگاه اسطوره ای که در آثار حجت شکبیا دیده می شود، گفت: من از زمانی که وارد فضای فرهنگی، هنری ایران شدم، درخشش، حضور، ساحت تفکر و نگاه هنرمندانه شکبیا را دیدم و به آن احترام گذاشتم. شکبیا یک گستره ای از مجموعه انسان شرقی را بدون توجه به این که این انسان مرد یا زن است به تصویر کشیده و در آثار او می توان لایه های پنهانی، معنایی و هستی شناسی انسان را بررسی کرد.

شکوه در خواب رفته ایران

مجید منتظر ظهوری، باستان شناس و پژوهشگر هنری نیز در ادامه این نشست از نگاه باستان گرایی به حجت شکبیا پرداخت و گفت: کرسی های مختلفی در اروپا و آمریکا هستند که در رابطه با تاریخ ایران صحبت کرده و در رابطه با عظمت و خدماتی که ایرانیان به جهان کردند مطالعه می کنند. حال اگر بخواهیم این شکوه و عظمت را به یک مخاطب الفاکتیم با مقاله، کتاب، سخنرانی یا حتی با عکس نمی توانیم آن را نشان دهیم اما استاد شکبیا این شکوه در خواب رفته را به هنرمندانه ترین شکل در آثار خود نشان داده تا بیننده آثارش، عظمت و بزرگی ایران باستان را احساس کند.

می توانی مستقیم واردش شوی و آن را ببینی و دریایی بدون این که جسم شما حرکت کند. اینجاست که دیگر چیزی به نام مدیا یا پیل ارتباطی یا رسانه کلایر سؤال می رود. مطلب بیمنتگام در مطالعات فرهنگی نگاهی دارد که در این فضا یادکردش به رسایی سخن می افزاید. او پیش بینی می کند که انسان سال ۲۵ میلادی علیه فناوری خواهد شورید.

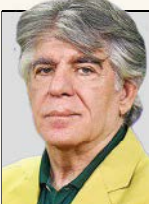
جدال تکنولوژی و خرد

من در مقاله سال ۲۰۱۴ آوردم که تکنولوژی و خرد به جدال با یکدیگر خواهند پرداخت که در روند این جدال بسیار سنگین سرانجام شاهد خواهیم بود که هرچند با هزینه های سخت و سنگین اما به سود خرد به فرجام می رسد. باور دارم از ۲۰۲۰ به بعد علاوه بر دوره گذار عملا تا ۳۹ الی ۴۰ میلادی، آن جدال به نفع خرد پایان می یابد. به واژه دقت کنید، می گویم: روزنامه نگار! زیرا روزنامه نگار با مطالعات روزنامه متفاوت است. در مطالعات روزنامه نگاری، محوریت با انسان و خرد و تولید مطلب است. ولی ما به این نتیجه رسیده ایم که ربات ها و هوش مصنوعی هرچقدر هم پیشرفت کنند به دو عرصه حس و تصمیم دست نمی یابند؛ یعنی داده ها به دست داده می شود اما به حس و تصمیم نمی رسد. بنابراین باید بدانیم که در جدال خرد و فناوری این ما روزنامه نگاران هستیم که در عرصه به دست گرفتن چراغ خرد و طرفدارش هستیم. ما این وظیفه را داریم. با این تحلیل و جمع بندی کوتاهی که عرض کردم باید بدانیم هرآنچه که انسان را به مطالعه و تفکر وادار می کند بایستی در آنجا حاضر باشیم.

انسان – ربات های شبکه های اجتماعی

به قدری در این انفجار داده ها، دیتا و داده اضافه می شود که خود ربات ها هم می توانند اینها را با زبانی کرده به ما ارائه کنند. در این فضا است که خود انسان نیز به تدریج به ربات تبدیل می شود! از نظر اخلاق متوجه مسأله باشید، مثل این که الان تبدیل به انسان های شبکه های اجتماعی شده ایم و در عالم واقع نیز انگار همانیم. در وب ۳ نیز بیشتر و سنگین تر چنین اتفاقی خواهد افتاد، اما بعدا افسردگی ها بی نهایت افزون تر می گردد. انسان احساس بی هویتی ژرف تری خواهد کرد. احساس می کند هیچ چیزی خودش نیست و دیگر باید پی برقراری ارتباط با ربات ها باشد. مثل همان فیلم هالیوودی که چهره اول داستان طی فرآیندی را ربات ازدواج می کند. شاید در نگاه نخست، فیلمی تخیلی (علمی-افسانه ای) به نظر بیاید اما انگار قراست چنین اتفاقی بیفتد. وقتی به آن بزنه می رسد دیگر همین انسانی که از خود تهی شده احساس می کند باید به اصالت ها و داشته های خودش برگردد. به همین دلیل است که علیه فناوری شورش خواهد کرد و البته این اتفاق خواهد افتاد. ما باید به عنوان روزنامه نگار در افقی باشیم که گستره خرد و جای تحلیل و عرصه پینش باشد. دانش و دیتا را ربات می دهد اما ربات نمی تواند پینش بدهد!

جراغ خرد در دست روزنامه نگاران

دکتر مجید
رهناییان
استاد علوم ارتباطات
و روزنامه نگاری

جهان در حال حرکت به سوی اتفاق جدیدی است که همه چیز را تحت تأثیر خودش قرار خواهد داد. به عبارتی ما در حال وارد شدن به دهه بعد که ۲۰ ساله شدنند آشکار شد، به ویژه که شاهد ظهور نسل آلفا (پیشرو و اثرگذار) هستیم. پس یک تأثیرگذاری مستقیم بر ابعاد و بنیادین می بینیم. در یک تقسیم بندی می توان این تأثیرگذاری را روشن تر نشان داد؛ یعنی بر فناوری ارتباطی و بر مناسبات انسانی و همچنین بر مدیا و در ادامه بر روزنامه نگاری تأثیر مستقیم گذاشته است. جدا کردن مدیا از روزنامه نگاری به این معناست که با یکدیگر تفاوت دارند. به دیگر عبارت فناوری ارتباطی، تأثیرگذاری مستقیمی بر سه حوزه مطالعات ارتباطی، مطالعات رسانه و مطالعات روزنامه نگاری و تولید مطلب گذاشته و این سه حوزه را متاثر از خود ساخته است.

دنیای خود ارتباطگری

اتفاق دوم همانا تفاوت نسل هاست با همین فناوری ارتباطی. ما از زمانی که از وب یک به وب ۲، یعنی شبکه های اجتماعی وارد شدیم و هنگامی که به «سیهر» تلفن همراه یا اصطلاحا موب وارد شدیم، با همان گوشی دست ما آن در همین سپهر زیست، انواع و اقسام چیزها را تولید، ارسال و دریافت کرده ایم. در این راستا یکی از پژوهشگران علوم ارتباطات می گوید ما به سلف تبدیل یعنی خود ارتباطگر شده ایم. آن آینده از این منظر که بحث شد، الان دیگر آینده ای نیست، زیرا ما اکنون در آن زیست می کنیم و به آن وارد شده ایم! زیرا از ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۴ دوره گذارش بوده است. در این بازه داریم به آن جهان پرتاب می شویم. به جهان هوش مصنوعی؛ یعنی جهانی که انسان رقیب پیدا می کند، از کارگر تا روزنامه نگار رقیب خواهند داشت، شکل مشاغل و کسب و کارها تغییر می یابد و سونامی های متعددی که از پی هم می آیند، مشاغل را جایه جامی سازند.

زیر سؤال رفتن بل ارتباطی

آن دنیای آینده را که البته اکنون در آن وارد شده ایم و تا سال ۳۵ الی ۴۰ میلادی در آن به سر می بریم وب ۲ نامیده می شود که شامل دو بخش عمده ای است که توضیح دادم و این نیز برامری به نام مخاطب تأثیرگذاری مستقیم و مستمر دارد. همچنین بر امری به نام رسانه همان اثرات مستقیم را دارد، به گونه ای که فاصله شمای مخاطب با رویداد تا آن اندازه نزدیک می شود که